DOI: 10.58242/millifolklor.1242827

ARMAĞAN / TRIBUTE / HOMMAGE

DOĞUMUNUN 80. YILINDA BİYOGRAFİSİ VE ESERLERİYLE HOCALARIN HOCASI PROF. DR. UMAY TÜRKEŞ GÜNAY*

Prof. Dr. Umay Türkeş Günay, the Professor of the Professors, with Her Biography and Works on the 80th Anniversary of Her Birth

Öğr. Gör. Süleyman AKSU**
Doç. Dr. Elza ALIŞOVA DEMİRDAĞ***

ÖZ

Prof. Dr. Umay Türkeş Günay, Türkiye'de ve yurt dışında tanınan bir halk bilimcidir. Rus bilim insanı Vladimir Propp'un 1928 yılında Leningrad'da yayımladığı *Morfogija Skazki* isimli eserinde uyguladığı Propp metodunu *Elazığ Masallarını*a uygulayarak doktora tezini yazmış ve böylece bilimsel çalışmalarına başlamıştır. Günümüzde halk bilimcilerin sık sık kullandığı Propp metodunu Türkiye'de uygulayan ilk bilim insanıdır. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesindeki lisansından ve Atatürk Üniversitesindeki doktorasından sonra kariyerini Hacettepe Üniversitesinde sürdürmüş ve Hacettepe Üniversitesi ekolünü yaratmıştır. Aynı üniversitede 1985-1991 yılları arasında Türk Halk Bilimi kürsüsünün kuruluşuna öncülük etmiştir. *Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi* adlı araştırmasıyla "Doçent" unvanını almıştır. T. C. Başbakanlık, Kültür Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, UNESCO ve Devlet Planlama Teşkilatı gibi çeşitli kurumların kültür, folklor ve eğitim faaliyetleriyle ilgili komisyon ve komitelerinde üye, danışman olarak görev yapmıştır. Prof. Dr. Umay Türkeş Günay'ın beş kitabı ve makale, bildiri, tanıtma-tenkit, deneme ve tercüme olmak üzere yüzlerce yayını bulunmaktadır. Hâlen Girne Amerikan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı görevini sürdüren Prof. Dr. Umay Türkeş Günay, günümüzde de bilimsel makale ve konferanslarıyla genç araştırmacılara ışık tutmaktadır. Bilim insanları; üreten, araştıran, sorgulayan, bu bilgileri ilim âlemine sunan ve genç bilim insanları yetiştiren kişilerdir. Ömrünü Türk kültürü araştırmalarına adamış bir bilim insanı olarak Prof. Dr. Umay Türkeş Günay, bu anlamda idareci olarak prensipli, farklı önerilere açık ve son derece nesneldir. Bilimsel konularda, iş disiplini ile ilgili alanlarda tavizsizdir. Birlikte çalıştığı insanlarla ilişkilerini asla ast-üst düzleminde yürütmez. Kimliklere ve kişiliklere karşı saygılı üslubunu hem akademisyenlere hem de öğrencilerine sergileyerek genç akademisyenlere ve öğrencilerine hem Umay Ana hem de Umay Hoca olmuştur. Bu çalışmada, Prof. Dr. Umay Türkeş Günay'ın hayatı, akademik ve idari görevleri, yönettiği tezler, yazdığı kitap, makale ve bildirilerle ilgili bilgilere yer verilmiştir. Araştırmada Hocamızın birbirinden kıymetli eserleri; *Elazığ Masalları ve Propp Metodu*, *Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, *Risâlet'ün-Nushiyye ve Yunus Emre*, *Türklerin Tarihi* ve *Türk Kültürüne Eleştiri* kitapları değerlendirilmiştir. Türk kültürü araştırıcısı Prof. Dr. Umay Türkeş Günay'ın eserlerinden hareketle Türk toplumuna verdiği mesajlara dikkat çekilmiş ve kitaplarının önemi üzerinde durulmuştur. Çalışmada tarihî seyri içinde bilim ve Türk dünyasının durumu hakkında Prof. Dr. Umay Türkeş Günay'ın tespitlerine dikkat çekilerek öneri ve çözümlerine yer verilmiştir. Ayrıca Prof. Dr. Umay Türkeş Günay'ın eleştirel bakış açısının toplumların gelişmesi ve kalkınmasındaki önemi üzerine yazdığı makaleler de bu çalışmada konu edilmiştir. Araştırmada Prof. Dr. Umay Türkeş Günay'ın eserlerinin bibliyografyasına da yer verilmiştir. Böylece eserlerden hareketle Hocamızın bilimsel portresi oluşturulmaya çalışılmış, doğumunun 80. yılında hocaların hocasının geçtiği akademik süreçler incelenerek Türk bilimine katkısı ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler
Türk tarihi, Türk kültürü, Türk folkloru, Propp metodu, âşık tarzı şiir ve rüya motifi.

ABSTRACT

Prof. Dr. Umay Türkeş Günay is a well-known folklorist in Turkey and abroad. While writing her doctoral thesis, she applied to Elazig tales the Propp method, which was developed by Russian scientist Vladimir Propp in his work "Morfogija Skazki", published in Leningrad in 1928, which marks the beginning of her scientific works. She is the first scientist to implement the Propp method, which is frequently used by folklorists today, in Türkiye. She started her career at Ankara University, Faculty of Language, History and Geogra-

* Geliş tarihi: 26 Ocak 2023 - Kabul tarihi: 17 Haziran 2023
Aksu, Süleyman; Alışova Demirdağ, Elza. "Doğumunun 80. Yılında Biyografisi ve Eserleriyle Hocaların Hocası Prof. Dr. Umay Türkeş Günay", *Millî Folklor* 138 (Yaz 2023): 5-18

** Girne Amerikan Üniversitesi, Girne/K.K.T.C., suleymanaksu@gau.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-4690-5062.
*** Girne Amerikan Üniversitesi, Girne/K.K.T.C., elzaalishovademirdag@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-0320-8996.

phy, and continued at Hacettepe University, thus creating the Hacettepe University school. She led the establishment of the chair of Turkish Folklore at the same university between 1985-1991. She received the title of "Associate Professor" with her research titled "Aşık Style Poetry Tradition and Dream Motif". She served as a member and consultant in commissions and committees related to culture, folklore and education activities of various institutions such as the Prime Ministry of the Republic of Türkiye, Ministry of Culture, Ministry of National Education, UNESCO and the State Planning Organization. In addition to her 5 books, Prof. Dr. Türkeş Günay has hundreds of publications including articles, papers, introductions-critiques, essays and translations. Prof. Dr. Umay Türkeş Günay, who continues her duty as the Dean of the Faculty of Education at Girne American University, sheds light on young researchers with her scientific articles and speeches. Scientists are people who produce, research, question, present their knowledge to the world of science and train young scientists. Prof. Dr. Umay Türkeş Günay, a scientist who has devoted her life to Turkish cultural studies, is principled, open to different suggestions and extremely objective as an administrator. She is uncompromising in scientific and business disciplines. She never conducts her relations with the people she works with on the subordinate-superior plane. By displaying her respectful style towards identities and personalities to both academic staff and students, she approaches young academics and students both like a mother and a teacher. In this study, information about Prof. Dr. Umay Türkeş Günay's life, her academic and administrative duties, the theses she supervised, and the books, articles and papers she wrote is given. In the study, the following books of Prof. Dr. Türkeş Günay, each a value in itself, were examined in detail: "Elazig Tales and Propp Method", "Aşık Style Poetry Tradition and Dream Motif in Turkey", "Risâlet-i Nushiyye and Yunus Emre", "History of Turks", and "Criticism of Turkish Culture". Based on the works of Turkish culture researcher Prof. Dr. Umay Türkeş Günay, attention was drawn to the messages she conveyed to the Turkish society and the importance of her books was examined. In the study, the views of Prof. Dr. Umay Türkeş Günay about science and the situation of the Turkish world in the historical course were pointed out and her suggestions and solutions were discussed. In addition, the articles written by Prof. Dr. Umay Türkeş Günay on the importance of critical perspective as regards the development and growth of societies are also included within the scope of the study. In addition, the bibliography of Prof. Dr. Umay Türkeş Günay's works is provided. Thus, an attempt has been made to draw a scientific portrait of Prof. Dr. Türkeş Günay based on the works. In the 80th year of her birth, the life path of the professor of the professors, Umay Mother of the Turks, is examined and her contribution to Turkish science is highlighted.

Keywords
Turkish culture, Turkish history, Turkish folklore, Propp method, minstrel style poetry and dream motif.

1. Öz Geçmişi

Türk'ün Umay Ana'sından adını alan Prof. Dr. Umay Türkeş Günay 18 Ocak 1943 tarihinde Erdek'te doğmuştur. Babası asker, siyaset ve devlet adamı Alparslan Türkeş'tir, annesi ise Isparta'nın köklü eşrafından Katırcıoğlu ailesinden Muzaffer Hanım'dır.

Prof. Dr. Umay Türkeş Günay, ilköğrenimine Çankırı Kurtuluş İlkokulunda başlamış, 1954 yılında Ankara Sarar İlkokulunda tamamlamıştır. Ortaöğretimine İstanbul'da başlayan Umay Hocamız, ABD "Gordon Junior High School"dan mezun olmuştur. Lise öğrenimine Elazığ ve Ankara'da devam ettikten sonra öğrenimini Isparta Şehit Ali ihsan Kalmaz Lisesinde tamamlamıştır. Yükseköğrenimine İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde başlayan Hocamız, 1968 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun olmuştur.

Üniversite öğreniminden sonra bir süre Erzurum Erkek Lisesinde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği yapmış, 1968 yılında Atatürk Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Halk Edebiyatı asistanı olarak göreve başlamıştır. 1973 yılında Prof. Dr. Mehmet Kaplan'ın danışmalığında hazırladığı Elazığ Masalları (Metin-İnceleme) adlı teziyle doktor unvanını almıştır.

1968-1974 yılları arasında Erzurum Atatürk Üniversitesinde asistan olarak çalışan Hocamız; 1974 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi Türk

Dili ve Edebiyatı Bölümüne öğretim görevlisi olarak atanmıştır. 1980 yılında Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi başlıklı araştırmasıyla doçent unvanını almıştır.

1987-1990 yıllarında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Türk edebiyatı profesörü olarak görev yapmış, 1990 yılında yeniden Hacettepe Üniversitesine dönmüş 1985-1991 yılları arasında Türk Halkbilimi Anabilim Dalı Başkanlığını yürütmüştür.

1986-1987 yıllarında Başbakanlık Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğünde müşavir olmuş, 1992-1996 yılları arasında Hacettepe Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanlığını üstlenmiştir. Bölüm Başkanlığı görevinin yanı sıra 1992-1995 yılları arasında Hacettepe Üniversitesi senato üyeliği yapmıştır. 1996-1997 yıllarında University of London SOAS'da misafir öğretim üyesi olarak konferanslar ve dersler veren Hocaların hocası Prof. Dr. Umay Türkeş Günay, Hacettepe Üniversitesindeki görevinden 1999 yılında emekli olmuştur.

Hocamız 2005-2007 yılları arasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde, Girne Amerikan Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümünde öğretim üyesi, bölüm başkanı ve senato üyesi olarak çalışmıştır. 25 Nisan 2006-9 Ocak 2015 tarihleri arasında KKTC YÖDAK üyeliği yapmıştır. 16 Şubat 2015 tarihinden itibaren Girne Amerikan Üniversitesi rektör danışmanı ve öğretim üyesi olarak görev yapmıştır. 2018 yılından bugüne Eğitim Fakültesi Dekanlığı görevini de sürdürmektedir.

Prof. Dr. Umay Türkeş Günay, lisans ve lisansüstü düzeyde Folklor Teori ve Derleme Metotları, Âşık Edebiyatı, Türk Halk Tiyatrosu, Türk Halk Müziği, Gelenek ve Görenekler, Tekke Edebiyatı, Türk El Sanatları, Yunus Emre, Karacaoğlan, Türk Kültürünün Yapısı ve Tabiatı, Yaratıcı Yazarlık, Çocuk Oyunları, Türk Halk Edebiyatı, Eleştirel Düşünme, Türk Dünyası Edebiyatları, Türk Dili ve Edebiyatı Bibliyografyası gibi dersler vermiştir.

T. C. Başbakanlık, Kültür Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, UNESCO ve Devlet Planlama Teşkilatı gibi çeşitli kurumların kültür, folklor ve eğitim faaliyetleriyle ilgili komisyon ve komitelerinde üye, danışman olarak görev yapmıştır. Prof. Dr. Umay Türkeş Günay Hocamızın 5 kitabı ve makale, bildiri, tanıtma-tenkit, deneme ve tercüme olmak üzere yüzlerce bilimsel yayını bulunmaktadır.

2. Halk Bilimi Profesörü Umay Türkeş Günay

Prof. Dr. Umay Türkeş Günay, Türk edebiyatı, Türk folkloru ve Türk kültürüne adanmış bir ömrün adıdır. Hocamızın 80. doğum yılı vesilesiyle bir makale yazma konusunu kendi aramızda çok irdeledik. Belki de hayatta en zor şey, bir insanı, özellikle yaptığı bilimsel çalışmalarla bir bilim insanını tanımlamaktır. Böyle bir durumda konu Umay Hocamız olunca, onun alanımıza, bilime ve kültürümüze kattıklarını anlamak, anlatmak ve yorumlamak daha da titiz, bilgili ve derinlikli olmamızı gerektiriyordu. Bu kaygılarla korumaya çalıştığımız bütün titizliğimize rağmen elbette hocamızla ilgili söylediklerimiz yine de eksik ve yetersiz kalacaktır. Bir bilim insanını doğduğu coğrafya, yetiştiği kültür, sahip oldukları ve olmadıkları, değer yargıları, ahlak ve inançları, hedefleri, amaçları, yaptıkları, kendinden sonrakilere bıraktığı mirası ve bu gibi özelliklerini dikkate almak suretiyle doğru tespitler yapmak mümkün olabilir.

Bu makalenin yazarları olarak Hocamızı yollarımızın kesiştiği Girne Amerikan Üniversitesinde tanıdık. İlk tanışmamızda, ilk sohbetimizde Hocaların Hocasının söz ve sohbetinden onu tanıyan herkes gibi bizler de büyülenmiştik. Hocamızın nokta atışı tespitleri, farklı yaklaşımları, eleştirel bakış açısı, sorgulama yetisi bizleri her zaman çok etkilemiştir. Özellikle Türk kültürüyle ilgi yapılması gerekenleri, Sovyetler Birliği coğrafyasında yaşayan Türklere yetmiş yılın kattıkları ve götürdükleri konusundaki derin

analizleri hayranlık uyandıracak düzeydedir. Hocamızın da hep işaret ettiği gibi bağımsızlığını kazanan Türk Cumhuriyetlerinin dünyadaki değişim, gelişim ve dengeler nedeniyle zaman zaman bocalamaları, neyin doğru neyin yanlış olduğu konusundaki çelişkileri, kültür değişmelerini doğru okumamızla çözülebilirdi. Onun öğrencileri olarak anladık ki bilim adına yapmamız gereken ne kadar çok şey varmış.

Hocaların Hocası Umay Türkeş Günay'ın bilime ve bilim insanına verdiği değer her zaman ilk sırada gelir. Akademik ahlak ve temayüllere bağlılığı, akademik dürüstlüğe çok önem vermesi ve çalıştığı her yere bunu taşıması kuşkusuz onun en önemli özelliklerinden biridir. Gençleri eleştirel bakış açısıyla düşünmeye teşvik etmesi, sorgulayarak öğrenmeye yöneltmesi ve en önemlisi gençlere olan inancı, bir bilim insanının en önemli yönlerinin başında gelmektedir. Kültürü, bir milletin yapı taşı olarak görmesi ve öğrencilerini kültürü doğru anlamaya teşvik etmesi, onun Hocaların Hocası olarak en bilinen özelliklerinden biridir. Ona göre kendimize kendimizi eleştirerek ulaşabiliriz. Önce insan, sonra toplum olarak bu dünyada hak ettiğimiz konuma ulaşabilmenin yolunun kendimizden geçtiğini fark ettirmeye çalışması Hocamızın önde gelen erdemlerindendir.

"Ben kendimi Cumhuriyetin ikinci nesil aydını ve kültür araştırıcısı olarak tanımlarım." (Türkeş Günay 2017: 20) ifadesi, Hocamız tarafından Cumhuriyet dönemi aydınlarını ve geçilen süreçler değerlendirilerek söylenmiş en doğru cümledir desek yanlış olmaz. Bazı bilim insanları vardır ki, eserleri isimleriyle özdeşleşmiş ve günümüzde bir ekol hâline gelmiştir. Hocamızın bilime ve Türk kültürüne yeni ufuklar açan birbirinden kıymetli beş kitabı ve yüzlerle makalesi bu tezimizi doğrulayacak niteliktedir.

Hocaların Hocası Prof. Dr. Umay Türkeş Günay'ın 1970 yılında doktora tezi olarak hazırladığı ve daha sonra kitap hâline getirdiği Elazığ Masalları ve Propp Metodu günümüzde de halk bilimcilerin vazgeçilmez kaynaklarının başında gelmektedir. Vladimir Propp, 1928 yılında Leningrad'da yayımladığı Morfogija Skazki isimli eserinde masalları yapı hususiyetleri bakımından tetkik etmiştir. Vladimir Propp'un bu çalışması tam otuz yıl sonra 1958 yılında İngilizceye çevrilmiştir. Vladimir Propp, geliştirdiği metodunda öncelikle masalların oluşturucu bölümlerini tespit etmiş, ardından bu bölümleri göz önünde bulundurarak masalları birbirleriyle karşılaştırmıştır. Propp'un amacı, görünüşteki çeşitlilik altında binlerce masala ortak olabilecek işlevsel unsurları ortaya çıkarmak, bir başka deyişle halk masalının yapısını düzenleyen sabit yasaları saptamaktır. Böylece masalın kökeni sorununa objektif olarak yaklaşabilmek için önce masalın ne olduğunu ortaya koyabilecektir. Masalın doğru bir biçim bilimsel incelemesi yapılmadığı sürece masal konusunda sağlıklı bir değerlendirmede bulunmak mümkün değildir. Çünkü masal kahramanlarının isimleri ve faydalandıkları nesneler ve kişilerin eylemleri değişmemektedir. Hocamız, Propp metoduyla Elazığ bölgesinden derlediği 70 masalın çözümlemesini yapmıştır. Propp tekniğiyle masal türünün yapısını incelemiş ve tasnif etmiştir. Hocamız araştırmasında, masalların tip numaralarını belirlemiş, daha sonra bunları Propp metoduna göre inceleyerek Propp'un tespit ettiği masal yapısının Türk masalları için de geçerli olduğu sonucuna varmıştır. Söz konusu çalışma, alanında bir ilk olması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu yöntem ile Türk halk masallarının yapısını belirleyen sabit unsurlar ortaya çıkarılır. Bu da masalların sınıflandırılması ve varyantlarının tespiti konusunda, ayrıca masallarımızın diğer kültürlerin masallarıyla karşılaştırılmasında araştırmacılara büyük kolaylık sağlar. Türk halk edebiyatında Hocamız sayesinde tanıdığımız bu yöntemi süreç içerisinde halk bilimciler benimsemiş ve başka masallara uygulanmıştır.

Kitabın ikinci baskısının ön sözünde genç araştırmacılara Propp metodunu öğrenmeyi öneren Hocamız, bu sayede sosyal bilimlerde nitelik açısından oldukça dağınık, nicelik açısından da kalabalık malzemenin kısa sürede gruplandırılarak kolaylıkla tasnif edilir ve güvenilir şekilde değerlendirmenin mümkün olduğunun altını çizer. Hocamızın tezinin üzerinden 50 yıla yakın bir süre geçmesine rağmen Propp metodunun Türk araştırmacılar tarafından ilgi görmeye devam etmesi, Hocamızın Türk halk bilimine sağladığı katkıların başında gelmektedir: Karakuş Aktan bu görüşe "masal derleme ve inceleme çalışmalarında hem metot hem de seçilen bölge açısından bir ilki gerçekleştirmiş olan yazarın bu eseri, hem bu alanda çalışan ve çalışmak isteyen araştırmacılara örnek olması hem de üniversitelerin Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Halk Bilimi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi bölümlerinde kaynak kitap olarak kullanılması noktasında büyük önem arz etmektedir." ifadeleriyle katılır (Karakuş Aktan 2019: 458). Propp metodu, Türkiye'de masallara uygulanması açısından ilk olmakla birlikte günümüzde de Türk halk bilimi çalışmalarında önemli yere sahiptir. Erdal'a göre "Prof. Dr. Umay Türkeş Günay tarafından 1975 yılındaki ilk baskısından 36 yıl sonra gözden geçirilerek ve eklemeler yapılarak tekrar basılan bu eser alanla ilgili pek çok genç araştırmacıya ufuk açan ve birçok bilim insanının da kaynak olarak kullanabileceği bir eser niteliğindedir." (Erdal 2013: 177).

Sosyal bilimlerin temel hedefinin insan ve toplumu anlamak olduğunu ve kültürü kavramakta insan zihninin ve hayal gücünün işleyişindeki dayanak noktalarının önemli olduğunu belirten Hocamız, bu yöntemin Türk Dünyası masallarına uygulanmasını önerir. Bu öneri, aslında Hocamızın iyi bir kültür okuyucusu olduğunu göstermektedir: "Bütün Türk coğrafyalarındaki malzemelerin bir araya getirilerek Türk Dünyası Masal Koleksiyonunun yapılması ve Türk masallarının kaynaklarının araştırılması yeni nesil araştırıcıların hedefi olmalıdır. Türk coğrafyalarındaki masalların karşılaştırılması farklı coğrafya ve ilişkilerin akisleri, hayata bakış ve değerlendirmelerindeki ortaklıklar ve farklılıklar, Türk kültürünün tabiatını anlamakta sosyal bilimcilere yardımcı olacaktır." (Türkeş Günay 2011: 17) Hocamızın geleceğe yönelik bu önerisi karşılaştırmalı çalışmaların ne kadar önemli olduğunu ve ortak miraslarımızla ilgili yapılması gerekenlerin neler olduğunu bir daha göstermektedir.

Hocamızın diğer kıymetli eseri, doçentlik tezi olarak hazırladığı Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi adlı araştırmasıdır. Üç bölümden oluşan bu araştırmanın Giriş bölümünde 1914'ten itibaren âşık tarzı şiir geleneği ile ilgili çalışmalar bibliyografik olarak sunulmuştur. I. bölümde, Türk edebiyatı içerisinde âşık edebiyatının sınırları çizilmiş; II. bölümde ise rüya teorileri, rüyanın kavram alanı ve rüya motifinin tahlili üzerinde durulmuştur. İkinci baskıdan itibaren araştırmanın Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi başlığı ile yayımlandığını görürüz. Bunun gerekçesi ise, Türk dünyasındaki hızlı gelişmeler, Türkiye dışındaki sahalarda da âşık edebiyatının canlı bir şekilde yaşadığını hissettirmesidir. Hocamız, Türkiye dışındaki âşık edebiyatlarının da incelenmesine dikkat çekmek için eserin başlığına "Türkiye" eklemiştir. Hocamız Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi adlı eserini, Anadolu sahasında tespit edilen örneklerden hareketle hazırlamıştır. 2021'de 9. baskısı yapılan bu esere, 3. baskıdan itibaren ekler başlığı altında yeni araştırmalar eklenmiştir. Hocamız bu eserde bizlere, âşık edebiyatının ne olduğunu anlayabilmemiz için bu edebiyatı besleyen Türk kültür birikimini, İslami inanç sistemini, Türk kültür dairesindeki yaşayış ve düşünce tarzlarının bilinmesi gerektiğini vurgular. Bugüne kadar 9. baskısı yapılan kitap günümüzde de folklor araştırmacıları için önemli kaynak eserlerden biridir. Kitabın arka kapağında da yazıldığı gibi Türk tarihinde ve kültüründe sürekliliği temsil eden birikim içinde yer

alan Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi ile ilgili tespit ve tahlilleri aktaran Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi adlı bu çalışma, 21. yüzyılın eşiğinde yaşanmakta olan büyük değişimleri anlamakta, kalıcı ve değişken unsurları görmemize yardım etmektedir. Kitabın ikinci baskısını değerlendiren Öcal Oğuz, Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi, üniversitelerimizdeki "Âşık Edebiyatı" derslerinin ders kitabı olma özelliğinin yanında, akademik araştırmalara ışık tutan ve geleneği "bütününü görerek" yansıtan bir eser olarak edebiyat tarihimizde hak ettiği yeri alacaktır. (2002: 21) ifadelerini kullanır. Âşık edebiyatının başından beri bir okul ciddiyeti içerisinde gelişmekte olduğunun altını çizen Hocamız, bu çalışmanın haklı olarak ilerideki çalışmalara yardımcı olacağını belirtmektedir.

Hocamızın bir diğer eseri Prof. Dr. Osman Horata ile birlikte yazdığı Risâlet'ün-Nushiyye ve Yunus Emre'dir. Kitabın ön sözünde Hocamız Prof. Dr. Mehmet Kaplan'ın Türk medeniyetleri ve insan tipleriyle ilgili inceleme ve yorumlarından etkilenerek eseri yazmaya karar verdiğini belirtir. Kitapta Risâlet'ün- Nushiyye'de öngörülen insan tipi ve dünya görüşünün Türk hayatına katkılarından hareketle Yunus Emre'nin eserlerinden yola çıkarak iyi insan olabilmenin günümüzün de ihtiyacı olduğunun altının çizildiğini görmekteyiz. Kitabın ön sözünde Hocamız bunu şöyle belirtmektedir: "Sevgiden çok söz edilip sevgisizliğin yaşandığı şu yıllarda, içgüdülerle sevgilerin yaşanamayacağının bilinmesinde yarar var, diye düşünüyorum. Sevgi ve saygıya dayalı, ahenkli, sağlıklı ilişkiler içinde öncelikle yetişkin ve olgun insan kişiliğine sahip olmak gereklidir. Bu da emek harcayarak eğitim ve öğrenimle kazanılır. XXI. yüzyılda kurulması beklenen ve istenen, yeni çağdaş Türk medeniyetinin doğusunda, farklılıkları zenginlik olarak görebilen, bir söz ile "ağulu aşı yağ ile bal" edebilen, yeni ve gerekli bilgileri, eserleri üretebilen, dün-bugün- yarın arasındaki bağı görebilen; değişmeyi, yozlaşma ve terk etme değil gelişme anlamında yaşayabilen; yeteneklerini milletlerin dolayısıyla insanlığın yararına kullanabilen örnek ve standart insan tiplerinin oluşmasında, Yunus Emre'nin sıcak, estetik ve öğretici Risâlet'ün- Nushiyye'sinin ve benzeri eserlerimizin de yol gösterici olduğuna inanıyorum." (Türkeş Günay 2004: 9).

"Neye bakarsan o senin yüzündür,
Kim için ne düşünürsen o kendi özündür."

diyen Yunus Emre, insanı kendine dönmeye, kendini tanımaya, kişiliğini buna göre şekillendirmeye yöneltmeyi amaçlamaktadır. Günümüz psikolojisi kendini bilen, kendini tanıyan ve kendiyle barışık insanın çevresiyle sağlıklı ilişkiler kurabileceğini savunmaktadır. Hocamız, Risâlet'ün Nushiyye'den hareketle Yunus Emre'nin ideal insan tipini günümüze taşıyarak insanların zayıf ve eksik noktalarını fark ederek iyiye, güzele, doğruya yönelmesi gerektiğini belirtmektedir. Nitekim kendisiyle barışık olmayan insan çevresiyle de barışık olamaz. İdeal toplum, ideal insanlarla oluşur.

Tarih bilmeden edebiyat dâhil diğer alanları anlamanın ve tahlil etmenin mümkün olmadığını çok iyi bilen Hocamızın Türklerin Tarihi'ni kaleme alması bu ihtiyacı gidermek için atılan çok önemli adımlardan biriydi. Hocamızın Türklerin Tarihi başlıklı araştırması, el kitabı niteliğinde ve tarih alanında uzmanlaşmak isteyen aydınlar için hazırladığı kitabıdır. Hocamız Türklerin Tarihi-Geçmişten Geleceğe adlı araştırmasında M.Ö. 4000'den, M.S. 2000'li yıllara kadar izlenebilen Türk tarihi hakkında bilgiler vermektedir. 16 büyük imparatorluk yanında yüzlerce büyüklü küçüklü devlet kuran Türk milletinin mensuplarının geleceklerini planlamaları, kültürlerini ve kendilerini tanımaları için öncelikle kendi geçmişlerini bilmeleri için Türk milletine armağan ettiği bu eseri yedi bölümden oluşur.

Kitap, günümüzde tarihle ilgili birçok bilimsel kaynak olmasına rağmen uzmanlık alanı tarih olmayan ve "ben kimim, milletim ve devletim nereden gelmiş ve nereye gidiyor?" gibi soruları kendine soran aydınlar için yazan Hocamız "Başlangıçtan günümüze Türk tarihini bilimsel bir yaklaşımla olabildiğince kısa olmak kaydıyla özetledim. Çünkü benim amacım bir solukta ana hatlarıyla Türk milletinin tarihini doğuşundan günümüze anlatmaktı." demektedir (Türkeş Günay 2006: 18). Hocamız haklı olarak 16 büyük imparatorluk yanında yüzlerce büyüklü küçüklü devlet kuran Türk milleti mensuplarının geleceklerini planlamaları, kültürlerini ve kendilerini tanımlamaları için öncelikle kendi geçmişlerini bilmeleri gerektiğine inanır. Hocamızın kitabını "Türklerin Tarihi ve Karşılaştırmalı Kültür Bilimi Araştırmaları" başlıklı makalesinde inceleyen Nebi Özdemir, kültür biliminin sosyoloji, antropoloji, halk bilimi, dil ve edebiyat, sosyoloji, tarih, arkeoloji, sanat tarihi gibi farklı disiplinleri kendi potasında toplayan güçlü bir üst bilim dalı olarak belirginleştiğini ve bu bağlamda kitabın Türk kültür bilim araştırmacılarının temel başvuru eseri olduğunun altını çizmektedir. Türk tarihinin çeşitli kültürlerden beslendiğini ve tarihimizin kültür bağlamında incelenmesi kendimizi anlamak için oldukça önemlidir. "Prof. Dr. Umay Türkeş Günay, bilim dünyasına yaptığı özgün diğer katkıları gibi, bu eseriyle de öncelikle Türk kültür bilimcilerine ve diğer sosyal bilimcilere yeni ufuklar açmıştır. Sonuç olarak, Türklerin kendi medeniyetlerini geliştirirken, dünyadaki değişik kültür ve medeniyetler arasında, çiçeklerin tohumlanmasını sağlayan bal arıları gibi işlev gördükleri, bu eserin her bölümünde ayrıntılı bir şekilde vurgulanmaktadır. Bu nedenledir ki Türk tarihi ve medeniyeti, rengârenk çiçeklerin bezediği uçsuz bucaksız bir bahçedir. Bu bahçe, her coğrafyadan ve karşılaşılan her medeniyet ve kültürden sentezlenerek üretilen müstesna çiçeklerle doludur. Prof. Dr. Umay Türkeş Günay, bu bahçenin farkına varılmasını sağlayan Türklerin Tarihi adlı başyapıtı kaleme alarak, bu övgüyü hak etmektedir." (Özdemir 2007: 153).

Akademik hayatına halk edebiyatı alanında başlayan Hocamız, çalışma alanını bununla sınırlandırmaz, tarih, sosyoloji ve psikolojinin de içinde bulunduğu disiplinler arası çalışmaların önemine dikkat çekmektedir. Özellikle, toplumun karşılaştığı sorunları çözme yolunun kültürden geçtiğini bilimsel yollarla göstererek kültürümüzü adeta yeniden okumanın önemini vurgulamaktadır. Bu bağlamda hocamızın son kitabı Türk Kültürüne Eleştiri geçmişten hareketle geleceğimizi şekillendirebilecek nitelikte bir eserdir. Hocamız Türk Kültürüne Eleştiri başlıklı araştırmasında, Türkiye'nin içinde bulunduğu kültürel durumu derinliğine özgün bir bakış açısıyla incelemiştir. Çünkü Hocamız halk bilimcidir, bir kültür bilimcidir, ülkemizin sorunlarının çözümü için disiplinler arası çalışmaların önemini vurgular. Çözümü ise, Türk kültürünün kod ve şifrelerinin peşinde milletin oluşumunda kültür kodlarının önemini araştırmakta bulur. Türk kültürünün kodları halk edebiyatı ürünlerinde, atasözleri ve deyimlerdedir. Eserdeki en önemli nokta, Türklerin medeniyet değiştirmesi ile ilgili tespitlerdir. Bu amaçla eserde Kutadgu Bilig'e özel bir yer ayrılmıştır. Çünkü Kutadgu Bilig, İslam medeniyetine girişimizden sonraki ilk önemli edebî, kültürel ve siyasi eserimizdir. Birinci bölümdeki dikkat çeken bir diğer başlık ise, Dede Korkut karakterlerinin tahlili konusudur. Hocamız birinci ve ikinci bölümde farklı konuları, Türk kültürünün olumsuz yanlarını Türklüğü yükseltmek amacıyla abide eserler ve şahsiyetler ile eleştirmiştir.

"Türk kültüründe tarih öncesinden beri süren yanlış ve doğruları sorgulamak gerekmektedir. Bu yolla doğruların sağlamaları yapılarak güçlendirilebilir; yanlışlar da ayıklanarak yerlerine sağlıklı ve zamana uygun doğru kabuller ve anlayışlar yerleştirilebilir." (Umay Günay 2017: 26) diyen Hocamız bazı kabul ve davranışların kendi zamanı için uygun olduğunu ve değişen dünyada anlamını kaybetmekle birlikte problem ve

sıkıntı yarattığının da altını çizer. Bu bağlamda Ahmet Bican Ercilasun'un değerlendirme yazısındaki şu cümle çok dikkat çekicidir: "Eserde ülkesinin içinde bulunduğu çıkmaz, saplantı ve sıkıntıların ıstırabını duyan bir Türk aydınının Türk kültürüne derinliğine bakışını bulacaksınız. Umay Türkeş Günay, herhangi bir Türk aydını değil bir kültür adamıdır." (2009: 133) İşte bir kültür bilimci olarak Hocamız, bir milletin oluşumunda kültürün ne kadar büyük bir etkisi olduğunun altını çizmektedir: "Türk halk kültürü ürünleri derinliğine tahlil edildiği takdirde kolektif bilinçaltımızda taşıdığımız kod ve şifrelerin bir bölümü bizi sağlıklı yönlendirmemektedir." (Türkeş Günay 2017: 147) Bu noktada olumsuz kodlardan sıyrılarak, tekrar aynı hataları yaşamamak için kendi sorumluluğunu taşıyan, eleştirel bakış açısıyla kendi yolunu çizebilen insanlardan oluşan bir toplum oluşturmalıyız: "Türkiye'yi içine girdiği kısır döngüden çıkaracak olan yeni genç nesli önceki nesillerden farklı olarak özümsenmiş tarih bilgisi ve perspektifi yanında, kültürümüzden kaynaklanan tıkanıklıkları bilmeleri ve önce içeride olanları engelleyecek olgu, oluşum ve entrikaları sezmeyi ve çözmeyi öğrenmeleri gerekmektedir" diyerek genç nesle yol göstermektedir (2017: 17). Ulusumuzun zaman zaman yaptığı hatalara ışık tutması, bu hatalara tekrar düşmemek için neler yapılması gerektiğine temas edip, noksanlarımızı ve çıkış yollarını işaret etmesi bakımından Prof. Dr. Umay Türkeş Günay'ın kitabını akademisyenlere, kültür ve siyaset adamlarına, özetle herkese tavsiye eden Oğuz Karakartal, "Türk Kültürüne Eleştiri'yi büyük bir zevkle okurken eserin sayfaları ve cümleleri arkasında ben hep yüzyılların ötesinden bugüne Bilge Kağan'ın, Dede Korkut'un ve Yusuf Has Hacib'in sesini, öğütlerini Prof. Dr. Umay Türkeş Günay'ın şahsında cisimleşmiş, vücut bulmuş hâlde hissettim." (2017: 262) derken pek haksız sayılmaz.

Antik Yunan filozofu Sokrates, "Sorgulanmamış bir hayat, yaşamaya değmez" der. "Türk Kültürüne Eleştiri" kitabı atalarımızdan sorgulamadan aldığımız kabuller ve değerlerle sınırlandırılmış düşünce, algı ve duygulara hapsolan bizlere tam da bu noktada "dön, kendine bak" uyarısını yapmaktadır. Kendimize dönerek doğrularımızı besleyip yanlışlarımızdan ders alarak yeni bakış açıları geliştirmedikçe bilgi üreten topluma dönüşmemiz mümkün değildir. Bu durumda bilgi üreten toplumların ürettiği kültürün bir parçası olmamız, kaçınılmaz görünmektedir. Bu durumdan çıkış yolu ise doğal olarak eleştirel bakışla mümkündür.

Türk toplumunun sorunları her sorumlu aydın gibi Hocamızı da derinden düşündürmektedir. Yukarıdaki kitapları dışında bütün yazı ve konuşmalarında gelecek nesillere yapması gerekenleri öneriler hâlinde sunarak toplumu ve gençleri aydınlatma görevini sürdürmektedir. Mesela, "Tarihî Seyir İçinde Bilim ve Türk Dünyası" başlıklı makalesinde Hocamız, sınırsız bilim ve keşif için büyük fikirler ve araştırma ortamlarının gerekli olduğunun altını çizerek bilimsel araştırma ve keşiflerin gelişmiş ülkelere ulaşması ve yarışabilmesi maddi yatırımlar kadar maddî alt yapılar için de öncelikle zihniyette devrim gerekli olduğunun ve bunun çözümü için de "Okulların sistemi, belli kalıpları ezberleten ve tek tip düşünebilen ve davranan insan yerine bir kişinin okuduğu eserlerden doğruları seçebilmesi ve kimseden yardım almadan kendi kendine tahlil, muhakeme, yorum ve senteze ulaşabilir hâle gelmesi, kişiyi, bütün vasıf ve kıymetleriyle mensup olduğu cemiyeti ve insanlığı yükseltebilecek seviyede yetiştirmek olmalıdır." önerisinde bulunur (2002: 14).

Türkçe Sözlükte aydın kelimesi "kültürlü, okumuş, görgülü, ileri düşünceli (kimse), münevver, entelektüel" olarak açıklanmaktadır. Herkes bilim insanı olabilir ama herkes aydın olamaz. Tabir yerinde ise aydın, milleti için yanan bir mumdur. Umay Türkeş Günay, mensubu olduğu toplumu eleştirebilecek kadar iyi tanıyan, olumlu yan-

larını övdüğü kadar, olumsuz yanlarına ayna tutabilen bir bilim insanıdır. Umay Türkeş Günay, Türklerin tarihini iyi bilen bir aydındır. Bu bilgiye dayalı olarak tarih boyunca kazandıklarımızın yanında kaybettiklerimiz için de endişe duymaktadır. Umay Türkeş Günay, Türklerin Tarihi'ni savaşta kazanılanların masada kaybedilmesi tehlikesine dikkat çekmek için yazmıştır. O bir halk bilimcidir. Halkın kültürel kodlarının okuyucusudur. Milletlerin içinde güçlü bir millet, devletlerin yanında güçlü bir devlet olmamız için bilgi üreten şuurlu bireyler olmamız için çabalayan, yol gösteren bir bilim insanıdır. Hocamızın Dedem Korkut'un ifadesiyle "üç otuz on yıl" daha nice bilimsel eserlere imza atarak yolumuzu aydınlatması dileğiyle…

3. Hocamız Prof. Dr. Umay Türkeş Günay'ın Eserleri

Kitapları:

3.1. *Elazığ Masalları ve Propp Metodu*, I. Baskı, Erzurum, Atatürk Üniversitesi Basımevi, 1976 (II. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 2011).

3.2. *Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, I. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 1986 (4. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 2005; 5. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 2008; 6. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 2009; 7. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 2015; 8. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 2018; 9. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 2021).

3.3. *Risâlet'ün Nushiyye ve Yunus Emre* (Prof. Dr. Osman HORATA ile birlikte), I. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 1994 (2. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 2004; 3. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 2009; 4. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 2019; 5. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 2022).

3.4. *Türklerin Tarihi (Geçmişten Geleceğe),* I. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 2006 (2. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 2007; 3. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 2010; 4. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 2012; 5. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 2015; 6. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 2019).

3.5. *Türk Kültürüne Eleştiri*, I. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 2009 (II. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları, 2017).

Makaleleri ve Bildirileri:

3.6. "Propp'un Masalları Çözümleme Metodu", *Folklora Doğru*, s.31, 1973: 16-28.

3.7. "Türk Masallarına Propp Metodunun Uygulanışı", I. Uluslararası Türk Folklor Semineri Bildirileri, Ankara, 1974: 79-85.

3.8. "Gökalp ve Folklor Anlayışı", *Töre*, s.44, 1975.

3.9. "Türkiye Âşıklar Bayramı, Folklor ve Halk Edebiyatı Semineri", *Türk Kültürü*, y. 14, s. 157, 1975: 61-62.

3.10. "Bilge Seyidoğlu, Erzurum Halk Masalları Üzerine Araştırmalar", *Türk Kültürü*, y. 14, s. 162, 1976: 60- 61.

3.11. "Yeni Masal Derlemelerinin Bize Düşündürdükleri", *I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi Bildirileri*, c. II, Ankara, 1976: 85-96.

3.12. "Kitaptan Kitaba, Dr. Dursun YILDIRIM, Türk Edebiyatında Bektaşi Tipine Bağlı Fıkralar", *Millî Kültür,* c. I, s. I, 1977: 79- 81.

3.13. "Çocuk Eğitimi ve Masallar", *Divan*, y. I, s. 8, 1979: 17-18.

3.14. "Masallarda Değişen Motifler ve Tesirleri", *Türk Kültürü*, 1980, 211- 214.

3.15. "Doç. Dr. Amil ÇELEBİOĞLU'nun Türk Ninniler Hazinesi Adlı Kitabı Hakkında", *Türk Kültürü*, s. 236, 1982: 914- 918.

3.16. "Âşık Tarzı Şiir Geleneği İçinde Sistemli Deyişler", *Şükrü Elçin Armağanı*, Ankara, 1983: 34-41.

3.17. "Türk Masallarında Geleneksel ve Efsanevi Yaratıklar", *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi,* c. I, s. I, Ankara, 1983: 21-47.

3.18. "İlkbaharı Uğurlarken", *Türk Edebiyatı,* s. 118, 1983: 7.

3.19. "Âşık Edebiyatında Rüya Motifinin Tipleri ve Tahlilleri", *Mehmet Kaplan'a Armağan*, İstanbul, 1984.

3.20. "Türk Destan ve Efsanelerinde Kadın", *Tercüman Kadın Ansiklopedisi*, c. II, İstanbul, 1984: 403-423.

3.21. "Türk Halk Kültürü Motif İndeksine Doğru", *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, c. II, s. II, Ankara, 1984: 123.

3.22. "Gevheri Divanı", *Türk Edebiyatı Dergisi*, 1985, 29-30.

3.23. "Develi'li Âşık Seyrani'nin Rüya Motifinin Tahlili", *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, c. III, s. I, Ankara, 1985: 9-15.

3.24. "Folklor Mahsüllerinin Tabiatı", *5. Milletlerarası Türkoloji Kongresi Tebliğleri*, c. I, İstanbul, 1985: 89-94.

3.25. "Kalevala ve Düşündürdükleri", *Türk Edebiyatı Dergisi*, 1985: 61-65.

3.26. "Gençlik ve Türk İslam Eserleri", *Gazi Üniversitesi Milli Kültür ve Gençlik Sempozyumu Bildirileri*, Ankara, 1985.

3.27. "Türk Halk Edebiyatında Tenkit Konusunda Düşünceler", *III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri,* c. II, Ankara, 1986: 137-143.

3.28. "Takdim", *Tarihi Türk Kadın Kıyafetleri*, İstanbul, 1986: 6-15.

3.29. "Kaplan Hocanın Ardından", *Türk Edebiyatı*, s. 149, 1986: 34.

3.30. "Edebiyat Hakkında Düşünceler", *Türk Edebiyatı*, 1987: 49.

3.31. "Türk Masallarının Hususiyetleri", *Çocuk Edebiyatı Yıllığı*, İstanbul, 1987: 130-134.

3.32. "Kaynaklardan Faydalanma", *Çocuk Edebiyatı Yıllığı*, İstanbul, 1987: 245-248.

3.33. "Turkish Literature", *Turkish Review Quarterly Digest,* Ankara, 1987: 67- 75.

3.34. "Folklor Nedir?", *Türk Folklor Araştırmaları 1987*, Ankara, 1987: 23-31.

3.35. "Âşık Tarzı Edebiyat Hakkında Düşünceler", *Türk Kültürü Araştırmaları (Mehmet Kaplan İçin),* Ankara, 1988: 101-104.

3.36. "Türk Kültüründe Sürekliliği Sağlayacak Eserler Konusunda Düşünceler", *Türk Kültürü*, s. 306, Ankara, 1988.

3.37. "Beni Ram Ettiği Gündü", *Yahya Kemal Enstitüsü Mecmuası III*, İstanbul, 1988: 59-62.

3.38. "Dede Korkut Hikâyelerinde Karakterlerin Tahlili I", *Türk Kültürü Araştırmaları (Halil Fikret Alasya'ya Armağan),* 26-2, Ankara, 1989: 39-57.

3.39. "Hıdırellez", *Türk Edebiyatı Dergisi*, s. 188, Haziran 1989: 36.

3.40. "Gevheri'ye Dair", *Millî Eğitim Dergisi*, s. 86, 1989: 52- 54.

3.41. "Âşık Tarzı Edebiyat Geleneği ve Ercişli Emrah", *Türk Kültürü*, s. 316, 1989: 491-501.

3.42. "Türk Halk Edebiyatı", *Doğuşundan Günümüze Büyük İslam Tarihi*, c.14, İstanbul 1989: 523-534.

3.43. "Namık Kemal'de Vatan Sevgisi", *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi (Namık Kemal Özel Sayısı),* c. 5, s. I, Ankara, 1989: 67-79.

3.44. "Yunus Emre'ye Dair", *Türk Kültürü*, c. 27, s. 309, 1989.

3.45. "Türk Edebiyatı İçinde Âşık Edebiyatının Yeri", *Millî Folklor*, c. I, s. II, 1989: 16-18.

3.46. "Denizli'den Derlenen Masallar", *Türk Kültür Tarihinde Denizli Sempozyumu Bildirileri*, Denizli, 1990: 108-112.

3.47. "Ritüeller ve Hıdırellez", *Millî Kültür,* s. 72, 1990: 32-34.

3.48. "Türk Kültürü Açısından Yunus Emre", *Türk Halk Kültürü Araştırmaları (Yunus Emre Özel Sayısı) 1990/1*, Ankara, 1990: 19-33.

3.49. "Edebi Eserlerden Hareketle Tarihî Gelişimi İçinde Türk Ailesine Bakışı", *I. Aile Şurası Bildirileri*, Ankara, 1990: 141-151.

3.50. "Âşık Mehmet Yakıcı'nın Rüya Motifi", *Millî Folklor*, c. I, y. II, s. 5, 1990: 3-5.

3.51. "Halk Şiirinde Ayak Konusunda Düşünceler", *Millî Folklor*, c. I, y. 2, s. 8, 1990: 32-34.

3.52. "Bir Kültür Unsuru Olarak Folklor Konusunda Bazı Genel Bilgiler", *Kültür Unsurlarımız Üzerine Genel Görüşler*, Ankara, 1991/1: 266- 288.

3.53. "Prof. Dr. Mehmet KAPLAN'ın Türk Halk Edebiyatına Bakışı", *Millî Folklor*, c. II, s. 9, 1991: 4-7.

3.54. "Hacı Bayram-ı Veli'nin Hayatı ve Eserleri", *Hacı Bayram Veli Sempozyumu Bildirileri,* Ankara, 1991: 72-76.

3.55. "The Importance of Yunus Emre in Turkish Culture", *Yunus Emre, The Great Turkish Mystic, Büyük Türk Mutasavvıfı (Selected Articles)*, Çeviren: Fırat Asya, Ankara, 1991: 7-28; 145-164.

3.56. "Türk-İslam Medeniyeti Dairesi ve Sonrası", *Millî Folklor,* c. II, y. III, s. 10, Ankara, 1991: 3-5.

3.57. "Nasrettin Hoca Fıkraları ve Masallar Konusunda Düşünceler" *I. Milletlerarasında Nasreddin Hoca Sempozyumu Bildirileri,* Ankara, 1990: 99- 105. Din Öğretimi Dergisi, s. 33, 1992: 53- 56.

3.58. "Masal", *Türk Dünyası El Kitabı*, c. III, TKAE Yayınları, Ankara, 1992: 321- 331.

3.59. "XVI. Yüzyıl Saz Şairi Rumeli'li Karacaoğlan", *Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, (İkinci Baskı), Ankara, 1992, 185- 192.

3.60. "Cumhuriyet Terkibi ve Barış Manço", *Millî Folklor,* c. II, y. 4, s.13, 1992: 2-3.

3.61. "Türk Kültürünün Değerlendirilmesinde Türk Folklor Araştırmalarının Önemi", *Türk Kültürü,* c. XXX, s. 354, 1992: 1-6.

3.62. "Elazığ Masallarının Muhtevası", *Fırat Havzası Folklor ve Etnografya Sempozyumu Bildirileri,* Fırat Üniversitesi Yayını, Elazığ, 1992: 109- 142.

3.63. "Ahmed Yesevi'den Hareketle Yazılı Kültürün Sözlü Kültüre Etkisi Konusunda Tespitler", *Milletlerarası Ahmed Yesevi Sempozyumu Bildirileri,* Ankara, 1992: 25- 31.

3.64. "Kutadgu Bilig ve Kültür Değişmesi", *Türk Kültürü,* y. XXXI, s. 363, 1993: 385- 397.

3.65. "Âşık Veysel ve Âşık Tarzı Şiir Geleneği", *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi,* c. 10, s. 1, 1993: 21-43.

3.66. "XVII. Yüzyıl Saz Şairi Çukurovalı Karacaoğlan", *II. Uluslararası Çukurova Halk Kültürü Sempozyumu Bildirileri*, Adana, 1993: 31-62.

3.67. "Türk Masallarında Aile", *Sosyo- Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, c. II, Ankara, 1993: 616-624.

3.68. "Application of Propp's Morphological Analysis to Turkish Folktales" *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi,* c. 11, s. 1-2, 1994: 1-6.

3.69. "Saçların Kara Del midir?", *Millî Folklor,* c. III, y. 6, s. 24, 1994: 2-3.

3.70. "Türk Dili ve Edebiyatına Dair", *Milliyetçi Çizgi,* y.1, s.1, 1994: 9.

3.71. "Türk Kültürünün Değerlendirilmesi ile İlgili Görüşler", Türk Kültürü Araştırmaları (Prof. Dr. Oktay Aslanapa'ya Armağan), *Türk Kültürü Araştırmaları*, Ankara, y. XXXI/2, 1995: 195- 199.

3.72. "Uygurca Oğuz Kağan Destanında Yer alan Efsaneler", *Türk Kültürü Araştırmaları, (Prof. Dr. Zeynep Korkmaz Armağanı),* y. XXXII/1-2, Ankara 1996: 171.

3.73. "Folklor, Reklam ve Tarhana", *Millî Folklor,* c. 4, s. 31-32, 1996: 3-12.

3.74. "New Practives in Turkish Studies", University of Cambridge, *Centre for Middle Eastern Studies, The Southeast Europe Unit*, Keel University, 1997.

3.75. "Turkish Language and Literature Programmes in Turkey" *University of Cambridge, Centre for Middle Eastern Studies, The Southeast Europe Unit*, Keel University, 1997.

3.76. "The Book of Dede Korkut", *University of London,* SOAS, 1997.

3.77. "Pir Sultan Abdal Üzerine Bir Değerlendirme", *Journal of Turkish Studies, Türklük Bilgisi Araştırmaları*, c. 21, Hasibe Mazıoğlu Armağanı I, Harvard University, USA, 1997: 118-138.

3.78. "Artık Yazı Yazmak Profesyonel Bir İştir", *Evrenselliğe Yolculuk, Prof. Dr. Emel Doğramacı Armağanı*, Ankara, 1998: 1-5.

3.79. "Manas Destanında Kadın Adlarıyla İlgili Bir Deneme", *Prof. Dr. Dursun Yıldırım'a Armağan,* Ankara, 1998: 49-62.

3.80. "Şehriyar ve Haydar Baba'ya Selam Destanı" *Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, Üçüncü Baskı, Ankara, 1999: 265-281.

3.81. "Osmanlı İmparatorluğu ve Türk Halk Kültürü", *Osmanlı c. 9*, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 1999: 23-51.

3.82. "Türk Dili Tasnifleri ile Türk Kültürü Tasnifi Konusunda Görüşler", Muğla Üniversitesi "Türkistan Şehrinin Kuruluşunun 1500. Yılı Münasebetiyle", *Uluslararası Türkistan Halk Kültürü Sempozyumu Bildirileri*, 2000.

3.83. "İslami Dönemde Türk Toplumunda Kadının Yeri ve Önemi", *Millî Folklor*, c. 6, s. 46, 2000: 4- 10.

3.84. "Türk Kültürünün Değerlendirilmesi İle İlgili Bir Öneri ve Kültür Değiştirmesi Alanında Önemli Bir Örnek: Kutadgu Bilig", *Türkler*, c. 8, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002: 11-15.

3.85. "Tarihi Seyri İçerisinde Bilim ve Türk Dünyası", *Millî Folklor*, c. 7, y. 14, s. 56,-Prof. Dr. Umay Türkeş Günay'a Armağan- Ankara, 2002: 11- 15.

3.86. "Atatürk", Belçika Türk Koordinasyon Kurulu Tarafından 'Ulu Önder Atatürk'ün Ölümünün Yıldönümü Nedeniyle' Brüksel'deki Belçika Türk-İslam Diyanet Vakfı Konferans Salonunda 12 Kasım 2002'de verilen Konferans.

3.87. "Atatürk'ün Eğitim Alanındaki Önerileri ve Katkıları", *Türkiye Cumhuriyeti'nin 80. Yılı Armağanı -Atatürk ve Atatürkçü Düşünce/ Seçilmiş Makaleler*, Ankara, Genel Kurmay Basımevi, 2003: 37-45.

3.88. "Karacaoğlan Türkmenistan'a Yerleşebilir mi?, *Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL Armağanı*, Gazi Üniversitesi, Ankara, 2004.

3.89. "Baba Dostumuz, Saygıdeğer Şairimiz Arif Nihat Asya", *Arif Nihat Asya*, Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2006: 179-189.

3.90. "Türk Halk Hikâyelerindeki Örnek İnsan Tiplerinden, Meddah Hikayelerindeki Kusurlu İnsan Tiplerine Geçiş", *Millî Folklor*, 2006.

3.91. "Türk Kültürünün İletişim, Bilgi ve Kültürel Şifre Taşıyıcısı Olan Âşık Edebiyatı", Gazi Üniversitesi Türk Halk Bilimi Araştırma ve Uygulama Merkezi, *Somut Olmayan Kültürel Miras: Yaşayan Âşık Sanatı Sempozyumu*, 2007, Ankara.

3.92. "Sosyal Bilimlerde Altyapı Konusunda Düşünceler ve Öneriler", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, s. 1, c. 1, 2007: 132-134.

3.93. "Açılış Konuşması: Eğitim ve Kültür", 11-13 Mart 2008'de Girne Amerikan Üniversitesinde düzenlenen Sosyal Sorunlarla Mücadele Panelinde Açılış Konuşması, Girne, 2008.

3.94. "Yükseköğrenimde Vizyoner Değişim", 28-29 Mart 2008'de Lefkoşa Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesinde yapılan Yükseköğrenimde Vizyon Yenileme Çalıştayında Açılış Konuşması, Lefkoşa, 2008.

3.95. "Türk Kültürünün ve Tarihinin Dikkate Değer Kişiliklerinden Kaşgarlı Mahmut", *Yakındoğu Üniversitesi I. Uluslararası Kaşgarlı Mahmut Dil ve Edebiyat Sempozyumu,* Lefkoşa, 2008.

3.96. "20. Yüzyıl ve Ziya Gökalp", *Prof. Dr. Ahmet Bican ERCİLASUN Armağanı,* Akçağ Yayınları, Ankara, 2008: 435- 444.

3.97. "Halide Aral'ın 'Malfi Düşüncesinde İçbütünlük ve Politik Ahlak İlişkisi' Adlı Makalesi Üzerine Bir Değerlendirme", *Çankaya University Journal of Arts and Sciences,* 2008: 101-103.

3.98. "Kıbrıs Türk Varoluş Mücadelesinin Edebiyata Yansıması Sempozyumu", 14-15 Mayıs 2009'da Doğu Akdeniz Üniversitesinde gerçekleşen sempozyuma değerlendirmeci olarak katılmış, değerlendirmesi bildiri kitabında yayımlanmıştır.

3.99. "Sosyal Bilimler- Eleştirel ve Stratejik Düşünce İlişkisi", *Millî Folklor,* 2009.

3.100. "Ahmet Harid Fedai ve Silik Sayfaların Düşündürdükleri", *Harid Fedai Armağanı*, Erzurum Atatürk Üniversitesi Yayınları, 2010.

3.101. "Arif Nihat Asya ve 20. Yüzyıl", *Fikret Türkmen Armağanı,* 2012.

3.102. "Folklor ve Siber Çağ", *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, c. 13, s. 1, 2013: 213-221.

3.103. "Nuh Peygamber Menkıbesi ve Altay Varyantı", *Prof. Dr. Nimetullah Hafız Armağanı,* Kosova, 2015.

3.104. "21. Yüzyılda Edebiyat ve Siberpunk", *2. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatları Öğretimi Sempozyumu,* Gazi Üniversitesi, Ankara, 2017.

3.105. "Ankara Romanı ve Cumhuriyetin Dramı", *Umay Türkeş Günay Armağanı*, İstanbul, 2019: 29-39.

3.106. "20. Yüzyıldan 21. Yüzyıla Bakış ve Kıbrıs Meselesi", *Kıbrıs Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi*, s. 4, 2019: 7-11.

3.107. "İlhan Başgöz ve Türkiye'de Bilim ve Fikir Adamı Olmak", *folklor/edebiyat*, c. 25, s. 100, 2019/4.

3.108. "Akademi ve Kadın Cinayetleri", *Akademik Akıl*, 2021.

3.109. "Türk Kültürünün Bilgi ve Kültürel Şifre Taşıyıcısı Olarak Barış Manço", *Dr. Himmet Biray Armağanı,* İstanbul, 2021: 69-73.

3.110. "İndeksli Dergilere Dair", *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, s. 12, 2021: 103-122.

3.111. "Demokrasinin Çöküşü", *Akademik Akıl*, 2022.

3.112. "Türk Kültüründe Abide Şahsiyetler ve Ali Şir Nevai", *1. Uluslararası Ali Şîr Nevaî'nin Eserleri ve Kültürel Etkileri Sempozyumu,* Başkent Üniversitesi, Ankara, 2022.

3.113. "Kimliğimizi ve Geçmişimizi Muhafaza Etmemizde Türkçenin Rolü", *14. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu*, Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Alanya, 2022.

Çevirileri:

3.114. "Folklor ve Mitoloji", (Standart Dictionary of Folklore, Mythology and Legend, USA, 1972: 403- 407'den), *Millî Folklor*, c. II, y. 4, s. 16, 1992: 3-11.

3.115. "İspanya'da Folklor Çalışmaları", (Francis Gillmor; Journal of American Folklore, c. 74, s. 289: 336- 343), *Millî Folklor*, c. III, y. 5, s. 17, 1993: 3-9.

3.116. "İtalyan Folklor Bilim Adamları" (William E. Simone; Journal of American Folklore, c. 74, s. 295: 344- 353), *Millî Folklor*, s. 18, c. III, y. 5, 1993: 2- 12.

3.117. "Afrika Sözlü Sanatının İncelenmesi", (Melville J. Herskovits; Journal of American Folklore, c. 98), *Millî Folklor,* c. 3, y. 5, s. 19, 1993: 3-9.

3.118. "Rusya'da Folklor Faaliyetleri", (Felix J. Oinas; Journal of American Folklore, 1961-90), *Millî Folklor*, c. 3, y. 5, s. 20, 1993: 3- 13.

Danışmanlığını Yaptığı Tezler:

Yüksek Lisans

İsmet ÇETİN (1988), Türk Halk Hikâyeleri İçinde Hikâye-i Uğru İle Kadı.

Burhan DEMİRALP (1988), Ahmet Kutsi Tecer'in Halkbilimi İle İlgili Çalışmaları.

Nebi ÖZDEMİR (1990), Ayvalı Köyü'nün Halkbilimi Açısından İncelenmesi.

Gülin EKER (1990), Karaören Köyü Folkloru.

Bahar AKARPINAR (1992), Ahmet Mithat Efendi'nin Eserlerinin Halkbilimi Açısından Değerlendirilmesi.

Süreyya IŞILDAR (1995), Yozgat Boğazlıyan İlçesine Bağlı Yamaçlı Kasabası Folkloru.

Hülya SİPAHİOĞLU (1996), Cerrahi Akımının Dayandığı Kültür Birikimi ve Edebiyat İlişkisi.

Sevengül SÖNMEZ (1996), Alman Halk Hikâyeciliği İle Türk Halk Hikâyeciliğinin Teorik Olarak Karşılaştırılması.

Dilek KELEŞ (1996), Türk Adbilimi Bibliyografyası.

Nilgül AYTUZLAR (2006), 1913- 1933 Yılları Arasında Türkiye'de Türk Halkbilimine Emek Verenlerin Hayatları ve Yayınları.

Serda Gül ARSLANER (2016), KKTC Üniversiteleri Tez Bibliyografyası (DAÜ, LAÜ, YDÜ ve GAÜ Örneği).

Süleyman AKSU (2018), Tarık Buğra'nın Hikâyelerinde Bağdaşıklık -Süper Cümle İncelemesi-.

Doktora

Ayşe DUVARCI (1987), Türkiye'de Falcılık Geleneği ile Bu Konuda İki Eser: "Falname-i Risâle-i li Câfer-i Sâdık" ve "Tefe'ülnâme".

Hasan Avni YÜKSEL (1990), Türk- İslâm ve Tasavvuf Geleneğinde Rüya.

Mehmet Öcal OĞUZ (1991), Yozgat'ta Halk Şairliğinin Dünü- Bugünü ve Nâzi'.

Doğan KAYA (1991), Sivas'ta Âşıklık Geleneği ve Âşık Ruhsâtî.

Naciye YILDIZ (1994), W. Radlow'un Derlediği Manas Destanı Metni Destandaki Kırgız Kültürü ile İlgili Tespit ve Değerlendirmeler.

Ali Abbas ÇINAR (1996), Kazak ve Türkiye Türklerinde At Kültürü ve Atın Rolü.

Şahin KÖKTÜRK (1996), Azerbaycan ve Türkiye'den Derlenmiş Masalların Karşılaştırma Denemesi.

Özkul ÇOBANOĞLU (1996), Âşık Tarzı Şiir Geleneği İçinde Destan Türü Monografisi.

YAZARLARIN KATKI DÜZEYLERİ: Birinci Yazar %50; İkinci Yazar %50.
ETİK KOMİTE ONAYI: Çalışmada etik kurul iznine gerek yoktur.
FİNANSAL DESTEK: Çalışmada finansal destek alınmamıştır.
ÇIKAR ÇATIŞMASI: Çalışmada potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

Ercilasun, Ahmet Bican. "Türk Kültürüne Eleştiri". Millî Folklor 83 (2009): 133-137.
Erdal, Tuğçe. "Elazığ Masalları ve Propp Metodu". Millî Folklor 99 (2013). 75-78.
Günay, Umay& Horata, Osman. *Yunus Emre Risâletü'n- Nushiyye*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2004.
Karakartal Oğuz. Türk Kültüründe Bir XXI. Yüzyıl Kitabı. (Türk Kültürüne Eleştiri, Umay Türkeş Günay) 2017: 257-262.
Karakuş Aktan, Eda Nur. "Elazığ Masalları ve Propp Medodu". Umay Ana'dan Umay Hoca'ya Prof. Dr. Umay Günay Türkeş'e Armağan. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2019: 457-458.
Oğuz, M. Öcal, "Hocam Prof. Dr. Umay Günay". Millî Folklor 56 (2002): 19-21.
Özdemir, Nebi. "Türklerin Tarihi ve Karşılaştırmalı Kültür Bilimi Araştırmaları". Millî Folklor 73 (2007): 147-153.
Türkeş Günay. *Türklerin Tarihi Geçmişten Geleceğe*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2006.
Türkeş Günay, Umay. Elazığ Masalları ve Propp Metodu. (Gözden geçirilmiş 2. Basım). Ankara: Akçağ Yayınları, 2011.
Türkeş Günay, Umay. "Tarihi Seyir İçerisinde Bilim ve Türk Dünyası". Millî Folklor 11 (2002): 11-18.
Türkeş Günay, Umay. Türk Kültürüne Eleştiri. İlaveli 2. Baskı. Ankara: Akçağ Yayınları, 2017.

EK: FOTOĞRAFLAR

(Prof. Dr. Umay TÜRKEŞ GÜNAY)